

سوالات درس ۷ کتاب یازدهم /طراح اعظم فصیحی زاده

۱- جملات صحیح و غلط را مشخص کنید.

الف) منصور در ابتدای خلافتش ادعا کرد که جانشینی پیامبر حق خاندان او بوده است.

ب) مامون مرکز خلافت را از بغداد به مرو و لباس و پرچم سبزه را به رنگ سیاه درآورد.

ج) پیشینه ی تاسیس دیوان در دوران اسلامی به زمان عمر بن خطاب برمی گردد.

د) مناره مسجد جامع سامرا در دوره خلافت متوکل ساخته شد.

۲- گزینه‌های صحیح را از سمت چپ انتخاب و در جاهای مشخص شده در سمت راست بنویسید.

الف) حکومت عباسیان در زمان او به تحکیم و تثبیت رسید. ۱- مستنصر

ب) به دستور این خلیفه خاندان برمکی از صفحه روزگار محو شدند. ۲- سفاح

ج) خاندان سهل در زمان این خلیفه نقش تعیین کننده را داشت ۳- هارون

د) اوج قدرت سیاسی اجتماعی، اقتصادی فاطمیان در زمان این خلیفه بود ۴- امین

۵- مامون

۶- منصور

۳- جاهای خالی را با کلمات و عبارات مناسب پر کنید.

الف) خاندان برمکی در زمان خلافت عباسیان صاحب قدرت و نفوذ فراوان بودند.

ب) به پیشنهاد هرمان ایرانی عمر بن خطاب دیوان را در مدینه تشکیل داد.

ج) حکومت فاطمیان توسط از میان برداشته شد.

د) شهر بغداد توسط خلیفه عباسی تاسیس شد.

۴- گزینه های مناسب را انتخاب کنید.

۱) تغییر خط و زبان دیوان، از فارسی به عربی در زبان کدام خلیفه اموی صورت گرفت؟

الف) معاویه ب) هاشم بن عبدالملک ج) عبدالملک مروان د) عمر بن عبدالعزیز

۲) کدام متفکر ایرانی که مترجم کتاب های پهلوی به عربی بود، توسط منصور کشته شد؟

الف) ابن مقفع ب) یحیی برمکی ج) حسن ابن سهل د) فضل ابن سهل

۳) علت بوجود آمدن علوم عقلی در میان مسلمانان چه بود؟

الف) برای دفاع از باورهای دینی در برابر عقاید غیر اسلامی ب) توجه خلفای عباسی نسبت به این علوم

ج) به دلیل شکل گیری حکومت فاطمیان مصر د) به دلیل شکل گیری نهضت ترجمه

۵- چرا عباسیان تأکید بر خویشاوندی با پیامبران را داشتند؟

۶- دوره های خلافت عباسیان به لحاظ قدرت و نفوذ به چند دسته تقسیم می شود؟

۷- علت درگیری و جنگ میان دو پسر هارون (امین، مأمون) چه بود؟

۸- منظور از اصطلاح تدبیر و شمشیر در زمان مأمون چیست؟

۹- چرا بزرگان عرب در صدد خلع مأمون از خلافت افتادند؟

۱۰- مأمون عباسی چرا وزیر ایرانی خود فضل بن سهل را به قتل رساند؟

۱۱- عوامل ضعف و انحطاط عباسیان را بنویسید؟

۱۲- چه رویدادی را عامل تجزیه و کم شدن قدرت و اختیارات سیاسی، نظامی عباسیان می دانند؟

۱۳- شکوفایی تمدن اسلامی مسلمانان در چه قرون بود؟

- ۱۴- مهمترین مراکز علمی و آموزشی عباسیان در بغداد چه مکان هایی بود؟
- ۱۵- چرا مامون امام رضا را از مدینه به مرو آورد و مجبور به پذیرش ولایتعهدی کرد؟
- ۱۶- مامون بعد از اعتراض بزرگان عرب و به دنبال تغییر شرایط سیاسی حاکم چه اقداماتی انجام داد؟
- ۱۷- فاطمیان در چه هنرهایی اقدام به نوآوری و ابداع شیوه های جدید کردند؟
- ۱۸- منصور عباسی برای تحکم و تثبیت حکومت عباسیان چه اقداماتی انجام دادند؟
- ۱۹- خلفای عباسی با انجام چه اقداماتی، صدسال اول حکومت عباسیان را به دوران شکوفایی و نیرومندی تبدیل کردند؟
- ۲۰- در مورد برخورد با ایرانیان دیدگاه عباسیان و امویان را در این مورد مقایسه کنید؟
- ۲۱- ایرانیانی که توانستند در دستگاه خلافت عباسیان صاحب قدرت و نفوذ شوند چه کسانی بودند؟
- ۲۲- اقدامات خاندان فضل در خلافت مأمون را بنویسید.
- ۲۳- نتیجه و پیامد نفوذ و سلطه ی غلامان ترک بر حکومت عباسی چه بود؟
- ۲۴- چرا حاکمان آل بویه و سلجوقی با وجود تسلط بر عباسیان همواره احترام و جایگاه خلفای عباسی را رعایت می کردند؟
- ۲۵- چرا اعراب مسلمان بعد از تسلط بر سرزمین های ایران، شام و مصر ضمن حفظ تشکیلات اداری اداره ی آن را به حکام محلی سپرد؟
- ۲۶- در دوران نخست خلفای عباسی تشکیلات اداری ساسانیان چه کمکی به عباسیان کرد؟
- ۲۷- نتیجه و پیامد خروج مسلمانان از شبه جزیره ی عربستان و فتح سرزمین های دیگر چه بود؟
- ۲۸- زمینه ها و دلایل شکوفایی علمی و فکری مسلمانان در قرون ۴ و ۵ چه بود؟

۲۹- علت توجه مسلمانان به علوم عقلی چه بود؟

۳۰- علت توجه مسلمانان به کلام چه بود؟

۳۱- مورخان علت رونق نهضت علمی و فکری در زمان منصور و مامون را چه می دانستند؟

۳۲- مشهورترین مترجمانی که در بیت الحکمه فعالیت داشتند را نام ببرید.

۳۳- بیت الحکمه ای که توسط مأمون ایجاد شد، محلی برای انجام چه فعالیت هایی بود؟

۳۴- فعالیت امامان بعد از امام رضا تا عصر غیبت برای انجام چه اموری متمرکز بود؟

۳۵- جریان و کالت که از زمان امام صادق آغاز شد چه بود؟

۳۶- به نظر شما اسماعیلیان از نظر اعتقادی و مذهبی چه تفاوتی با شیعه دوازده امامی دارند؟

۳۷- اسماعیلیان چه کسانی بودند؟

۳۸- چگونگی شکل گیری خلافت فاطمیان و مراکز تحت کنترل آنها را بنویسید.

۳۹- عوامل ضعف سیاسی و بحران اقتصادی حکومت فاطمیان را بنویسید.

۴۰- چرا روابط فاطمیان با عباسیان روابطی خصومت امیز بود؟

۴۱- اقدامات خصومت امیز فاطمیان بر علیه عباسیان چه بود؟

۴۲- حکومت عباسیان چه اقداماتی بر علیه فاطمیان انجام می دادند؟

۴۳- وضعیت اهل تسنن در قلمرو فاطمیان به چه صورتی بود؟

۴۴- چرا عنوان شده که مذهب اسماعیلیه مذهبی عقل گراست؟

۴۵- فاطمیان به چه علت اقدام به ایجاد مراکز علمی و آموزشی می کردند؟

۴۶- مشهورترین آثار معماری فاطمیان در قاهره مصر چیست؟

۴۷- کاربرد خزانه مخصوص لباس در دربار فاطمیان چه بود؟

کلید سوالات درس ۷ کتاب یازدهم

۱- جملات صحیح و غلط را مشخص کنید.

الف) منصور در ابتدای خلافتش ادعا کرد که جانشینی پیامبر حق خاندان او بوده است. غ

ب) مامون مرکز خلافت را از بغداد به مرو و لباس و پرچم سبز را به رنگ سیاه درآورد. غ

ج) پیشینه‌ی تاسیس دیوان در دوران اسلامی به زمان عمر بن خطاب برمی‌گردد. ص

د) مناره مسجد جامع سامرا در دوره خلافت متوکل ساخته شد. ص

۲- گزینه‌های صحیح را از جدول سمت چپ انتخاب و در جاهای مشخص شده در سمت راست بنویسید.

الف) حکومت عباسیان در زمان او به تحکیم و تثبیت رسید. ۶ ۱- مستنصر

ب) به دستور این خلیفه خاندان برمکی از صفحه روزگار محو شدند. ۳ ۲- سفاح

ج) خاندان سهل در زمان این خلیفه نقش تعیین‌کننده‌ای داشتند. ۵ ۳- هارون

د) اوج قدرت سیاسی اجتماعی، اقتصادی فاطمیان در زمان این خلیفه بود. ۱ ۴- امین

۵- مامون

۶- منصور

۳- جاهای خالی را با کلمات و عبارات مناسب پر کنید.

الف) خاندان برمکی در زمان خلافت هارون عباسی صاحب قدرت و نفوذ فراوان بودند.

ب) به پیشنهاد هر مزان ایرانی عمر بن خطاب دیوان جند (سپاه) را در مدینه تشکیل داد.

ج) حکومت فاطمیان توسط صلاح الدین ایوبی از میان برداشته شد.

د) شهر بغداد توسط خلیفه عباسی منصور تاسیس شد.

۴- گزینه مناسب را انتخاب کنید.

۱) تغییر خط و زبان دیوان، از فارسی به عربی در زبان کدام خلیفه اموی صورت گرفت؟

الف) معاویه ب) هاشم بن عبدالملک ج) عبدالملک مروان د) عمر بن عبدالعزیز

۲) کدام متفکر ایرانی که مترجم کتاب های پهلوی به عربی بود، توسط منصور کشته شد؟

الف) ابن مقفع ب) یحیی برمکی ج) حسن ابن سهل د) فضل ابن سهل

۳) علت بوجود آمدن علوم عقلی در میان مسلمانان چه بود؟

الف) برای دفاع از باورهای دینی در برابر عقاید غیر اسلامی ب) توجه خلفای عباسی نسبت به این علوم

ج) به دلیل شکل گیری حکومت فاطمیان مصر د) به دلیل شکل گیری نهضت ترجمه

۵- چرا عباسیان تأکید بر خویشاوندی با پیامبران را داشتند؟

عباسیان برای توجیه حقانیت و مشروعیت خلافت خویش بر خویشاوندی و پیوندی که از طریق عباس بن عبدالمطلب با پیامبر داشتند تأکید میکردند.

۶- دوره های خلافت عباسیان به لحاظ قدرت و نفوذ به چند دسته تقسیم می شود؟ الف) دوره نیرومندی و شکوفایی

(۱۳۲-۲۳۲ق) ب) دوره ضعف و تجزیه (۲۳۲-۶۵۶ق)

۷- علت درگیری و جنگ میان دو پسر هارون (امین، مأمون) چه بود؟ هارون دو پسرش امین و مأمون را به ترتیب به عنوان ولیعهد برگزید اما امین پس از آنکه به خلافت رسید برادرش را از ولیعهد کنار زد.

۸- منظور از اصطلاح تدبیر و شمشیر در زمان مأمون چیست؟ مأمون با تدبیر و شمشیر ایرانیانی همچون خاندان سهل طاهربن حسین (ذوالیمین) برادرش را شکست داد و خلیفه شد.

۹- چرا بزرگان عرب در صدد خلع مأمون از خلافت افتادند؟ به دلیل تسلط خاندان سهل بر امور خلافت به حسادت و دشمنی پرداختند و در صدد خلع مأمون از خلافت افتادند.

۱۰- مأمون عباسی چرا وزیر ایرانی خود فضل بن سهل را به قتل رساند؟ به دلیل تسلط خاندان سهل بر امور خلافت بزرگان عرب به حسادت و دشمنی پرداختند و در صدد خلع مأمون از خلافت افتادند. مأمون عباسی به همین خاطر وزیر ایرانی خود فضل بن سهل را به قتل رساند.

۱۱- عوامل ضعف و انحطاط عباسیان را بنویسید؟ پایان گرفتن حکومت مأمون و خارج شدن امور از دست وزیران ایرانی

۱۲- چه رویدادی را عامل تجزیه و کم شدن قدرت و اختیارات سیاسی، نظامی عباسیان می دانند؟ قیام های ضد عباسی و جنبش های استقلال طلبی بخش های زیادی از قلمرو خلافت از جمله ایران و شمال آفریقا و مصر را فرا گرفت رهبران برخی از این قیام ها و جنبش ها موفق شدند قدرت را در برخی از مناطق به دست گرفته و سلسله حکومت های مستقلی به وجود آورند این رویداد را عامل تجزیه و کم شدن قدرت و اختیارات سیاسی، نظامی عباسیان می دانند.

۱۳- شکوفایی تمدن اسلامی مسلمانان در چه قرون بود؟ در قرون چهار و پنج هجری

۱۴- مهمترین مراکز علمی و آموزشی عباسیان در بغداد چه مکان هایی بود؟ بیت الحکمه و رصدخانه ی بغداد

۱۵- چرا مأمون امام رضا را از مدینه به مرو آورد و مجبور به پذیرش ولایتعهدی کرد؟ مأمون در آغاز خلافتش با بعضی قیام های علویان و مخالفت طرفداران مأمون روبه رو شد او به منظور کسب حمایت شیعیان، مهار قیام های علویان و جلب اعتماد خراسانیان امام رضا را از مدینه به مرو آورد و مجبور به پذیرش ولایتعهدی کرد.

۱۶- مامون بعد از اعتراض بزرگان عرب و تغییر شرایط سیاسی حاکم چه اقداماتی انجام داد؟ او ابتدا پایتخت خود را به بغداد منتقل کرد، در مسیر بغداد ابتدا در سرخس وزیر ایرانی خود فضل بن سهل را کشت سپس امام رضا را مسموم و شهید کرد.

۱۷- فاطمیان در چه هنرهایی اقدام به نوآوری و ابداع شیوه های جدید کردند؟ شیشه سازی، بلورسازی و سفالگری

۱۸- منصور عباسی برای تحکیم و تثبیت حکومت عباسیان چه اقداماتی انجام دادند؟ برادرش منصور (ح ۱۳۶- ۱۵۸ ق) به خلافت رسید. دومین خلیفه عباسی نقش زیادی در تحکیم و تثبیت حکومت عباسیان داشت. وی نخست عموهایش را که مدعی جانشینی سفاح بودند از همه مناصب مهمی که داشتند خلع کرد و دبیران ابن مقفع (روزبه ایرانی) را که متفکری شجاع مترجم کتاب هایی از زبان پهلوی به عربی بود به قتل رساند. او سپس ابو مسلم خراسانی را با وجود خدمات بزرگی که به عباسیان کرده بود ناجوانمردانه کشت زیرا نگران نفوذ و قدرت فراوان فرمانده سیاه جامگان بود. منصور همچنین قیام دوتن از علویان و نیز قیام های مهم پر دامنه ای را که در اعتراض به قتل ابو مسلم در ایران صورت گرفت بی رحمانه سرکوب کرد.

یکی دیگر از اقدامات مهمی که منصور در جهت تحکیم و تثبیت خلافت خاندان خود انجام داد بنای شهر بغداد به عنوان پایتخت عباسیان بود. این شهر در مکانی نزدیک تیسفون پایتخت ساسانیان و بر اساس سنت شهرسازی ایران باستان ساخته شد. صد هار معمار نجار اهنگر و کارگر که اغلب ایرانی بودند در بنای بغداد مشارکت داشتند.

۱۹- خلفای عباسی با انجام چه اقداماتی، صدسال اول حکومت عباسیان را به دوران شکوفایی و نیرومندی تبدیل کردند؟ در این دوره از حکومت عباسیان خلفا از قدرت و نفوذ فوق العاده ای برخوردار بودند و توانستند تا حدی زیادی یکپارچگی قلمرو خلافت را حفظ و قیام ها و شورش های مختلف را سرکوب کنند آنان همچنین بر امور سیاسی نظامی و اداری و دینی نظارت و سیطره کامل داشتند کارگزاران حکومتی را عزل و نصب می کردند و دستوره جنگ و صلح می دادند.

۲۰- در مورد برخورد با ایرانیان دیدگاه عباسیان و امویان را در این مورد مقایسه کنید؟ امویان به شدت سیاست عرب گرایی داشتند و دیدگاه آنان نسبت به غیر عرب تحقیر آمیز بود. اما از ویژگی های شاخص عباسیان سیاست اجتناب از

عرب گرایی بود که امویان دنبال می کردند به همین دلیل در این دوره ایرانیان در کنار اعراب از جایگاه ممتازی در حکومت عباسیان برخوردار شدند و نقش مهمی در اداره ی خلافت بر عهده گرفتند. آنان علاوه بر تصدی منصب مهم وزارت و سایر مناصب دیوانی در مواردی به فرماندهی سپاه و حکومت بر برخی ولایات منصوب می شدند.

۲۱- ایرانیانی که توانستند در دستگاه خلافت عباسیان صاحب قدرت و نفوذ شوند چه کسانی بودند؟ علاوه بر ابومسلم ایرانیان دیگری نیز در دستگاه خلافت عباسیان صاحب نفوذ و قدرت فراوان شدند که بارزترین آنها خاندان های برمکی و سهل بودند

۲۲- اقدامات خاندان فضل در خلافت مأمون را بنویسید. خلیفه تحت تأثیر وزیر قدرتمند خود مرکز خلافت را از بغداد به مرو منتقل و لباس و پرچم سیاه را که نشان عباسیان بود به رنگ سبز در آورد.

۲۳- نتیجه و پیامد نفوذ وسلطه ی غلامان ترک بر حکومت عباسی چه بود؟ پس از آنکه فرماندهان سپاه با عنوان امیر الامرا قدرت را به دست گرفتند بر امور خلافت تسلط یافتند دوران هرج و مرج شروع شد آنان خودسرانه خلیفه ای را خلع و فرد دیگری از بنی عباس را به جای او می نشانند. حتی برخی از خلفا به دست این امیرالامرا کشته یا کور می شدند.

۲۴- چرا حاکمان آل بویه وسلجوقی با وجود تسلط بر عباسیان همواره احترام وجایگاه خلفای عباسی را رعایت می کردند؟ برای توجیه مشروعیت حکومت خود و مقبولیت نزد توده های مردم مسلمان نیازمند لوا و فرمان خلیفه بودند و چنین وانمود می کردند که مطیع اوامر او هستند.

۲۵- چرا اعراب مسلمان بعد از تسلط بر سرزمین های ایران، شام ومصر ضمن حفظ تشکیلات اداری اداره ی آن را به حکام محلی سپرد؟ اعراب مسلمان به دلیل اینکه سر رشته ای در تشکیلات اداری و کشور داری نداشتند پس از اینکه ایران شام ومصر را فتح کردند تشکیلات و نهادهای اداری سرزمین های فتح شده را حفظ کردند و ادارهی آن را به حکام محلی سپردند.

۲۶- در دوران نخست خلفای عباسی تشکیلات اداری ساسانیان چه کمکی به عباسیان کرد؟ در دوره ی نخست خلافت عباسیان تشکیلات اداری منظم منسجمی با اقتباس از نظام دیوانی عهد ساسانیان شکل گرفت. در آن زمان منصب وزارت با الگو گرفتن از دوره ساسانی به وجود آمد و وزیر در رأس تشکیلات دیوانی قرار گرفت.

۲۷- نتیجه و پیامد خروج مسلمانان از شبه جزیره ی عربستان و فتح سرزمین های دیگر چه بود؟ خروج مسلمانان از شبه جزیره ی عربستان و فتح سرزمین هایی مانند ایران، شام و مصر و غیره که از پیشینه ی تمدنی کهن و مراکز علمی و آموزشی گوناگونی برخوردار بودند. زمینه ارتباط فکری و فرهنگی میان مسلمانان با دیگر فرهنگ ها را فراهم کرد. در نتیجه ی این ارتباط مسلمانان با دستاوردهای تمدنی مردمان سرزمینهای فتح شده آشنا شدند و انگیزه و علاقه ی فراوانی پیدا کردند که آثار علمی و فرهنگی آنها را به زبان عربی ترجمه کنند.

۲۸- زمینه ها و دلایل شکوفایی علمی و فکری مسلمانان در قرون ۴ و ۵ چه بود؟

الف) آموزه های قرآن و احادیث پیامبر انگیزه ی فراوانی در مسلمانان برای جست و جوی دانش و علم آموزی ایجاد کرد.

ب) خروج مسلمانان از شبه جزیره ی عربستان و فتح سرزمین هایی مانند ایران، شام و مصر و غیره که از پیشینه ی تمدنی کهن و مراکز علمی و آموزشی گوناگونی برخوردار بودند. زمینه ارتباط فکری و فرهنگی میان مسلمانان با دیگر فرهنگ ها را فراهم کرد. در نتیجه ی این ارتباط مسلمانان با دستاوردهای تمدنی مردمان سرزمینهای فتح شده آشنا شدند و انگیزه و علاقه ی فراوانی پیدا کردند که آثار علمی و فرهنگی آنها را به زبان عربی ترجمه کنند.

پ) حضور پیروان ادیان دیگر از جمله یهودیان و مسیحیان و زرتشتیان در کنار مسلمانان موجب شد که پیروان اسلام برای دفاع از باورهای دینی خود در برابر عقاید غیر اسلامی به علوم عقلی و به خصوص علم کلام توجه نشان دادند.

ت) بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل گیری فرقه ها و مذاهب گوناگون اسلامی نیز به گسترش علم کلام توجه نشان دادند.

ث) حمایت مادی و معنوی برخی خلفا، وزیران و دیگر مقام های حکومتی از عالمان و فعالیت های آنان نیز سهم زیادی در رواج و رونق علم و دانش در میان مسلمانان بود.

۲۹- علت توجه مسلمانان به علوم عقلی چه بود؟ حضور پیروان ادیان دیگر از جمله یهودیان و مسیحیان و زرتشتیان در کنار مسلمانان موجب شد که پیروان اسلام برای دفاع از باورهای دینی خود در برابر عقاید غیر اسلامی به علوم عقلی و به خصوص علم کلام توجه نشان دادند

۳۰- علت توجه مسلمانان به کلام چه بود؟ بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب گوناگون اسلامی نیز به گسترش علم کلام توجه نشان دادند.

۳۱- مورخان علت رونق نهضت علمی و فکری در زمان منصور و مامون را چه می‌دانستند؟ مورخان نقش خاندان برمک و سهل را در رونق نهضت علمی و فکری زمان منصور و مامون مؤثر می‌دانند.

۳۲- مشهورترین مترجمانی که در بیت الحکمه فعالیت داشتند را نام ببرید. حنین بن اسحاق، اسحاق بن حنین، بنو موسی و خاندان بختیشوع

۳۳- بیت الحکمه ای که توسط مأمون ایجاد شد، محلی برای انجام چه فعالیت‌هایی بود؟ بیت الحکمه صرفاً محلی برای ترجمه و تألیف کتاب نبود بلکه کانونی برای گفت و گوی علمی و تبادل افکار نیز بود و دانشمندان عقاید متفاوت در این مکان مباحثه و مناظره می‌کردند.

۳۴- فعالیت امامان بعد از امام رضا تا عصر غیبت برای انجام چه اموری متمرکز بود؟ بر تربیت شاگردان و یاران برجسته، مقابله با تحریف مبانی دینی و سنت نبوی، حفظ جامعه شیعی و مبارزه با جریان‌های فکری و فرهنگی انحرافی در شیعه بود.

۳۵- جریان وکالت که از زمان امام صادق آغاز شد چه بود؟ کسانی که در مکتب اهل بیت آموزش دیده بودند و عنوان وکلای ائمه را داشتند با اجازه‌ی امامان به عنوان مرجع امور دینی مردم در شهرهای مختلف ایفای نقش می‌کردند.

۳۶- به نظر شما اسماعیلیان از نظر اعتقادی و مذهبی چه تفاوتی با شیعه دوازده امامی دارند؟ اسماعیلیان نیز شاخه‌ای از مذهب شیعه به شمار می‌رود اما آنها آخرین امام را اسماعیل فرزند امام صادق می‌دانند و معتقدند امامت با او خاتمه پیدا کرده است. اما شیعیان اعتقاد به دوازده امام دارند که امام دوازدهم آنها هم، اکنون در غیبت به سر می‌برد.

۳۷- اسماعیلیان چه کسانی بودند؟ اسماعیلیه شاخه‌ای از مذهب شیعه هستند که اسماعیل پسر امام جعفر صادق را که قبل از آن حضرت وفات یافته بود به عنوان امام هفتم می‌شناسند.

۳۸- چگونگی شکل‌گیری خلافت فاطمیان و مراکز تحت کنترل آنها را بنویسید. در شرایطی که خلافت عباسی در سرآشویی ضعیف و انحطاط بود یکی از نوادگان اسماعیل پسر امام جعفر صادق به نام عبیداله بن مهدی در شمال آفریقا (تونس و مراکش) بنیاد نهاد که به خلافت فاطمیان معروف شد و بعد از مدتی با تصرف مصر، قاهره را پایتخت خود قرار دادند تا با بغداد رقابت کنند و بعد از آن شام را گرفتند.

۳۹- عوامل ضعف سیاسی و بحران اقتصادی حکومت فاطمیان را بنویسید. حملات پیاپی سلجوقیان به قلمرو خلافت فاطمیان و شروع جنگ‌های صلیبی

۴۰- چرا روابط فاطمیان با عباسیان روابطی خصومت‌آمیز بود؟ چون فاطمیان خلافت را حق خود می‌دانستند و حکومت عباسیان را به رسمیت نمی‌شناختند.

۴۱- اقدامات خصومت‌آمیز فاطمیان بر علیه عباسیان چه بود؟ فاطمیان خلافت را حق خود می‌دانستند و حکومت عباسیان را به رسمیت نمی‌شناختند. علاوه بر آن خلفای فاطمی با تسلط بر مناطق شام و حجاز حکومت عباسیان را به شدت مورد تهدید قرار داده بودند. فاطمیان هم چنین با فرستادن عده‌ی زیادی از داعیان به سرزمین‌های دور و نزدیک از جمله عراق، ایران و یمن و گسترش دعوت اسماعیلی خشم و وحشت خلفای عباسی را به دنبال داشت و برخی از مبلغان اسماعیلی علاوه بر فعالیت‌های تبلیغی علیه دشمنان خود اقدام به عملیات سیاسی و نظامی می‌کردند.

۴۲- حکومت عباسیان چه اقداماتی بر علیه فاطمیان انجام می‌دادند؟ عباسیان می‌کوشیدند با استفاده از توان سیاسی، نظامی، حکومت سلجوقیان و دیگر متحدان خود با خلافت فاطمی مقابله کنند. خلافت عباسی هم چنین اقدام به تبلیغات گسترده‌ای علیه فاطمیان کرد و به ترفندهای مختلفی متوسل شد که نشان دهد نسب خلفای فاطمی جعلی است و آنان از نسل علی و فاطمه نیستند.

۴۳- وضعیت اهل تسنن در قلمرو فاطمیان به چه صورتی بود؟ گرچه عده‌ای از خلفای فاطمی محدودیت‌هایی را برای دیگر ادیان از جمله اهل تسنن ایجاد کردند اما در بیشتر دوران حکومت فاطمیان اهل تسنن آزادانه به زندگی و فعالیت دینی و اجتماعی خود مشغول بودند.

۴۴- چرا عنوان شده که مذهب اسماعیلیه مذهبی عقل‌گراست؟ چون برای ترویج اصول عقاید خود علاقه‌ی فراوان و توجه خاصی به علوم مختلف و به خصوص فلسفه و کلام داشتند.

۴۵- فاطمیان به چه علت اقدام به ایجاد مراکز علمی و آموزشی می کردند؟ هدف اساسی فاطمیان از ایجاد مراکز علمی و آموزشی بزرگ تربیت عالمان و داعیان مسلط به تعالیم مذهب اسماعیلی و دیگر معارف بود. اغلب دانش آموختگان این مرکز دانشمندان و عالمان برجسته ای بودند که کتاب ها و رساله های زیادی در فلسفه کلام، فقه و دیگر علوم تألیف کردند و دعوت اسماعیلی را در درون قلمرو فاطمیان و خارج از آن تا هندوستان و ماوراءالنهر گسترش دادند.

۴۶- مشهورترین آثار معماری فاطمیان در قاهره مصر چیست؟ مساجد جامع ازهر، جامع حاکم و جامع اقرم

۴۷- کاربرد خزانه مخصوص لباس در دربار فاطمیان چه بود؟ در دربار فاطمیان خزانه های مخصوص لباس وجود داشت و دارای انباری از لباس های متنوع بود که در مناسبت های گوناگون و متناسب با فصول مختلف میان کارکنان دربار توزیع می شد.